

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Uprimné slovo k rodičom na začiatku školského roku.

Skusený a múdri ľudia od jakživa hovoria, že beda tomu ľudu, ktorý nenie aspoň kolko-tolko učený; lebo o mnoho lepšie sa má ten ľud, ktorý vie čítať, písať a rátať, jako čo nenie nič.

Keď stojíme na začiatku nového školského

roku, dobre bude mnohým rodičom o otázke tejto rozmýšľať, lebo pravdu povedať musíme, že jesto ešte mnoho takých rodičov, ktorí o školu nedbajú. Celý svet pokrok robí v školách, len, Bohužiaľ, u nás, nadovšetko po horniakoch, náš Slovák ešte vždy je lahostajný. A predsa škola je základ budúcnosti. A preto dobrí rodičia nienie že svoje dietky usilovno do školy posielajú, ale sami na tom si dajú záležať, aby sa dietky

Hijo, ty pejko!

aj volačo naučili. — Pozrime, jako židia sú usilovní ohľadom výchovy školskej svojich dietok. Žid, čo jaký chudobný, usiluje sa, aby dieťa jeho do školy chodilo, lebo vie, že škola dá základ budúcnosti. A je to tak, lebo to vidíme, že sprostý človek všade zostáva na zadku a nemôže k ničomu prísť.

A preto dobre píše «Posol božského srdca Ježišovho» a «Sv. Antona» (vidz 9. číslo): «Že beda tým rodičom, ktorí len o kravy, husi, prasce a o brucho sa starajú a deti zanedbávajú!» . . . Alebo jaký sú to rodičia, ktorí ani tie najpotrebnejšie vedy viery svojej neznajú, a deti svoje preto naučiť nemôžu, a predsa ich do školy neposielajú. A keď sa pýtaš, prečo dietky svoje neposielajú do školy, aj tisíc všelijakých výhovorek očuf. Mnohý si myslí: ale veď ani ja som nechodil do školy, a tu som; preto žijem na svete, ani môjmu decku sa nestane nič, nech sa trápi jako vie, a čo tam po škole, však mu tam nikto nedá jest; a zas druhý hovorí: ja bych posielal do školy moje deti, ale som chudobný, nemôžem ich zaodiť, sám otrhaný chodím. Tretí sa vyhovára — že nemá žiadnej pomoci — musí mu doma pomáhať, deti bavíť, konečne ne jeden povie.: ach však sa modliť vie z knižky a viac mu netreba, a tak vyhovoriek očuf dost.

Ale sa pýtam Vás, či naozaj môžu obstať takéto výhovorky? Či Vám záleží na tom, aby v še dietky budúcnosť mali? Takéto výhovorky len rodičia nedbanliví, len korhelia a opustenci môžu predkládať. Odtiaľto pochádzajú potom ozaj len sprosté, bezbožné, neposlušné deti. Pri týchto badáme, že takýto rodič má väčšiu starosť o to, jako teľa alebe prasa prichová, jako dieťa. Sú takí otcovia, ktorí sa len o to starajú — čo cez ústa ide do brucha. — Sú také matky, ktoré skorej maštal lebo svinský chliev očistia, nežli svoje dieťa. Aj týždeň prejdú, čo deti ani neumyjú, ani do čistých šiat neoblečú.

Pán Boh veľmi vážnú úlohu naložil rodičom, a preto povolanie rodičovské je z jednej strany ťažké, ale z druhej strany ovšem vznešené. Radosť lebo žalosť, nebo lebo peklo sú podielom tak rodičom jako aj dietkam z vychovávania pochádzajúcim.

Áno, budúcnosť nielen jednotlivých rodín, ale celej krajiny od jakovosti vychovávania závisí, a jakí sú vychovaní občania, taká je aj kra-

jina. Teda vážne je povolanie rodičov straniva vychovávania dietok svojich, oni sú ako základný kameň, na ktorom sa potom škola stavia. A od tohto závisí blahobyť alebo kliatba, život alebo smrť. — Dietky sú dar Boží pre rodičov, teda rodičia majú z deťmi jako s darom Božím zachádzať. Preto rodičia, keď vám Boh vašej opaterie a starosti zveril dietky, spolu vám do srdca zaštepil lásku ku ním. Každý teda rodič musí mať starosť, aby jeho dieťa, nakoľko je mu to možno a okolnosti dovoľia, už doma začiatok dobrej výchovy vzalo.

Quintilian pohanský rečník hovoril, že deti nie v škole sa naučia k zlým náklonnostiam, ale že oni ich do školy z domu prinesú. A to je svätá pravda, lebo deti čo doma očujú alebo vidia, to si dobre zapamätajú a nasledujú. A že rodičia sú príčina zlých obyčajov svojich dietok, to je tiež pravda. Alebo čo sú to za rodičia, ktorí nemajúc žiadneho citu stydlivosti — tie najohavnejšie reči a skutky pri prítomnosti svojich dietok robia, páchajú, činia. A čo poviete k tomu, že sa najdú i takí rodičia, ktorí novonarodenému dieťatu na silu lejú trúnok do úst, že aby bol z neho pevný chlap alebo hodná dievka. Sú také domy, v ktorých deti od rána až do večera len hrešiť, kliat, zlorečiť očujú, o modlitbe ani chýru, však je škola nato: ale zato do krčmy na miesto kostola chodiť, to vedia mnohí rodičia. A tak dieťa pri takýchto rodičoch už všetko zlé v siedmom roku vie a modliť sa nevie nič. Kradnúť, hrešiť, nadávať, to dobre vie; ale prežehnať sa to nevie. Včuf takéto dieťa i to s násilným spôsobom dovede rodič do školy, kde sa má učiť k dobrému, a ono už všetko zlé vie. Kolké namáhanie treba učiteľovi obetovať, aby zkazenosť z decka vypudil, a jak veľký pozor musí dať, aby sa mu druhé deti nenakazili? Ale ani o to strach nenie, veď keď je už na ceste k dobrému, vtedy obyčajne vystane zo školy, a taký rodič povie, že sa v škole nenaučilo nič, ba ešte hreší na učiteľa, že neučí; na toho hreší, ktorý chcel do jeho divého pníka zkazenosti, poriadnosť zaštepíť. — A čo je potom z takej mládeže? To, že je neposlušná a surová nielen naproti rodičom, ale i proti druhým. Veľký je ponos na včulajšiu mládež a je aj pravda, že je veľmi zkazená, mravnosti nemá žiadnej, a to sa ani opísať nedá, jaká je včulajšia mládež, musel by ozaj tvrdú kožu

mať k tomu. A tohoto všetkého sú len rodičia na príčine! Tam kde je poriadny rodič je i poriadné dieťa. Poriadny rodič dáva pozor, aby dieťa ani zlého neočulo, ani nevidelo. Dobrý rodič dieťa od malička k dobrému učí, ukazuje hneď malúčkému, keď sa mu jazyk začína k reči rozvazovať, kde je Pán Boh, učí ho kríž na seba spraviť, zavedie ho do kostola a tam mu ukazuje sväté veci, a keď roste neskôr ho k modlitbe učí, tak že keď príjde čas do školy ísť, dieťa už aspoň pochopí má o sebe, a vie to čo mu je na ten čas najpotrebnejšie. Takto dobrý rodičia dajú prvý základ dobrej výchovy, ktorú potom škola vyvinie.

Nejeden sa dnes žaluje: — hej škoda, že neviem čítať, písať a rátať! jak je to zle človekovi keď je vo svete a chce sa so svojimi domácimi listovne shovárať, prinútený je cudzému sa s dôveriť s tým, čo chce domov písať. Alebo pri rátaní jak je dobre sebe vedieť všetko porátať, kolký sa už dali oklamať, preto že rátať nevedeli?

Ale nadovšetko včulajšie časy to požadujú, aby každý občan vedel čítať, písať a rátať. A jak je snadno každému potom ktorý zná čítať, písať a rátať; s tyma i v živote každodennom sa dá lepšie poshovárať.

Teda rodičia, majte starosť o tieto, pre vaše dieťky potrebné veci. Usilovno posielajte dieťky vaše do školy, a keď sa i preto potrápíte, bude to pre dobro vašich detí. Chráňte ich od zlého po domoch vašich; starajte sa, aby vieru svoju dobre poznali, aby Boha milovali, lebo Boh je všetko a bez neho nič. Kto nemá Boha, keď i celý svet má, predsa nič nemá; len Boh je ten po čom túžiť máme.

Čítal som, že jeden nábožný otec odchádzal do sveta a mal troch synov, ktorých k sebe zavolať a pred odchodom im povedal: Drahí synovia moji! pretože ja preč odchádzam od vás, a neviem či sa zdravý lebo živý navrátim, nemôžem odísť bez toho, abych vám ešte moje otcovské napomenutie nedal. Buďte vždy stáli a pevní vo viere vašej, a preto vám na srdco nakládam, aby ste sa Boha báli a jemu slúžili; tak aj matku svoju milujte a poslúchajte, blížnych si ctíte a milujte, poriadny buďte, abych jak mi dá Boh sa šťastlivo navrátil, očul o vás radostnú novinu, že ste sa poriadno jako sa to na kresťanských mladíkov svedčí, držali. Do kostola často chodievajte a modlite sa za rodičov vašich; buďte príkladného

života, aby sa nezarmútilo moje srdce nad vami. Avšak choval som vás jako dobré dieťky, a preto úfam sa, že i také zostanete.

No-že teda berte si aj vy kresťanskí otcovia, ktorí tiež do sveta odchádzate od tohoto statočného a poriadneho otca a vtedy istotne inakšia bude mládež. Matky bedlite aj vy, aby ste také deti vychovávali, ktoré budú Vám k poteche v starších vašich dňoch. Áno poriadne matky môžu len dieťky vychovávať! Veď matka má už prvej príležitosti do srdca vstúpiť poriadnosť celého života.

Jano z budy.

POLITICKÉ CHÝRY.

Széli ministerským predsedom.

Čo toto číslo zavírame, prišla nám do ruky jedna menej spoľahlivá zpráva, dľa ktorej by mal zostať Koluman Széli ministerským predsedom. Toto že sa riešiť má najviac behom troch dní. My predbežne neveríme tejto zpráve, ač neostýchame sa vyznať, že ohľadom na uspokojenie krajiny čo najviac priali by sme si, aby už raz vyviazli sme z toho mimozákonného ex-lexu. Konečne to zapierať sa nedá, že kráľ je znechutený a ani zďaleka je nie náklonný privoliť k tomu maďarskému kommandu. On sám mal sa osvedčiť, že radšej zriekne sa trónu, než by mal privoliť na požiadavky Kossuthistov. Každý tedy politik znať musí, že tie «národné požiadavky» nateraz vydobíť je asi nemožno, ba tieto požiadavky postavily národ uhorský oproti kráľovi svojmu. Sme tedy vlastne v stave revolúcie medzi národom a kráľom — a takýto stav žiaden vlastenec podporovať nemôže. Najmenej ale Kossuthisti by mali obštruovať ešte aj teraz, bo jestli že chorobný stav reparovali by novými voľbami, *spravedlivými voľbami*: vtedy aj polovica Kossuthistov môže svoj mandát ztratit a — bude po obštrukcii na veky.

O predĺžení vojenskej služby.

To predĺženie služby pre treforočných vojakov je síce mimoriadne, ale zakladá sa ono na neodtajiteľnom práve. Dľa zákona trvá totiž služba až do 31. decembra. Začiatkom októbra každého roku však nastupujú službu nováčkovia (rekruti), takže by bolo potom za mesiace október, november a december viac mužstva, než je potrebné a než rozpočet pripúšťa. Z tejto príčiny posielala vojenská správa treforočiakov hneď po manévroch — teda v polovici alebo koncom septembra — domov. Dľa práva sú tito treforočiáci len dočasne oslobodení a patria až do konca roku do služby, tak že ich vojenská správa

za tie tri mesiace kedykoľvek môže zavolať slúžif. To sa stáva ovšem veľmi zriedkave. No a teraz, keď sú nováčkovia snemom nie povolení, podrží vojenská správa starých vojakov tak dlho, ako jej to zákon dovoľuje: do konca decembra. Ba čo viac, je výhľad i na ďalšiu službu: jestli by nováčkovia ani do nového roku neboli odhlasovaní, v tomto páde musia síce treforočiakov pustiť domov, ale ich môžu hneď zase povolať na vojenské cvičenie. A tak počúvame, že ich začiatkom januára i povolajú.

Samo sebou rozumie sa, že je v tomto predĺžení vojenskej služby ťažký úder nie len pre dosluhujúcich vojakov, ale pre ľud vôbec. Každý otec čaká svojho dosluhujúceho syna s ťažkým srdcom, aby po trojročnom vojenčení zase pomohol okolo domu, alebo aby pokračoval v remesle a začal znovu riadny občanský život. A tá matka, ktorej tolká pomoc a podpora je v synovi-vojakovi! Trikrát jedno za druhým prešla zima, prišla jar a sklonilo sa leto k jaseň, i tie dni počítala, kedy práceschopný syn už domov príde a odmení ju v práci a tu — to hľa. Lenže v krajine haraburdia maďarskí šovinisti. Oni kričia jedni na hlas a druhí kričia po tichu. A výsledok zo šovinistického šafárenia a rámusu je obťaženie ľudu novými biedami!

Zo Srbska.

Z Belehradu oznamujú, že očakávajú už výrok vojenského súdu nad nižšími officiermi, ktorí usnovali sprisahanie proti kráľovrahom. Officierov posúdia zväčša pre neposlušnosť a ich trestom bude prinajmenej jedno-ročné väzenie. Budú medzi nimi ale aj takí, ktorých trest bude o mnoho väčší. Tak kapitán Novakovič, mladší brat bývalého ministra obchodu, ktorý cestoval z jedného mesta do druhého a na memorandum pre kráľa Petra sbieral podpisy dôstojníkov, dostane väčší trest, Traja zpomedi zatknutých officierov vyplnili tú rubriku, v ktorej sa žiadalo to osvedčenie, či majú byť kráľovrahovia usmrtení, kdežto ostatní vyplnili tú rubriku, v ktorej si žiadali odstránenie kráľovrahov z armády. V Srbsku sú teraz zvedaví, či posúdení dôstojníci budú dlho sedieť a či a kedy ich kráľ Peter omilostí? Toto pravda v prvom rade závisí od samých kráľovrahov, lebo kráľ Peter nič nesmie urobiť bez ich privolenia. Chýry o tom liste, ktorý svedčí, že kráľ Peter vopred vedel o kráľovražde, a ktorý má byť u Mašinu, nijako nechcú rozhodne podvrátiť. Kráľovrahovia ale sotva nechajú dlhší čas nižších officierov vo väzení, lebo tým by len proti sebe rozhorčili obrovskú väčšinu dôstojníckeho sboru. Zároveň ale toho, očakáva sa, že v Srbsku ešte veľmi špatné zmätky vyjdú na svetlo.

Čo sa deje v Taliansku?

V Taliansku — ako je známo — je na dennom poriadku návrh zákona o rozsobásoch. Obzvlášte veľkú agitáciu proti návrhu vyvíňujú talianski katolíci, ktorí myslia žeby bolo veľmi cieľuprimerané, keby sa na voľbách zúčastnili a hlasovali len na takého kandidáta, ktorý pri-

sľúbi, že bude hlasovať proti spomenutému návrhu. Preto z viacerých strán Talianska obrátili sa katolíci na Vatikán pýtajúc dovolenie, aby mohli hlasovať na vyslanec-kých voľbách. Na odpoveď Vatikánu sú veľmi zvedaví vo všetkých kruhoch. Ak pápež dovoli talianskym katolíkom zúčastniť sa na vyslanec-kých voľbách, tým opäť urobí krok k uznaniu terajšieho štátneho poriadku v Taliansku, jestli ale nie, tým oslabí odpor katolíkov proti návrhu o rozsobásoch, ba takrečeno umožní jeho prijatie. — O talianskom ministerskom predsedovi kolujú chýry, že je chorý a vzhľadom na svoje slabé zdravie že chce odstúpiť. Iní ale vravia, že Zenardelli hlavne pre návrh o rozsobásoch chce odstúpiť, lebo ku boju, aký vyžaduje prevedenie tohto návrhu, citi sa už byť pristarým.

V jaseň.

Veď ešte mrazu nebolo,
a lastovienky už sú preč;
list žltý šušťí okolo,
a ošarpaná stojí seč.

Ach, kde sa leto podelo?
Veď ešte páli slnca lúč;
ach, proč už nenie veselo,
proč žiaľ sa kradne do náruč?

Ach, všetkému raz dôjde čas,
ach, všetko k smrti dospeje;
a príroda včul učí nás,
že zvädnú naše nádeje.

Tichomír.

Ponižená prosba ku ct. Obecenstvu!

S poniženostou sa utiekame ku milosrdenstvu ct. Obecenstva, by boli láskavi nás svojimi milodarmi podporovať. My totižto by sme radi do nášeho kostolika jeden Organ dať postaviť, ale Bohužiaľ slabé sú k tomu sily naše. Pre tú príčinu sa utiekame ku milosrdenstvu dobrých ľudí, prosiac, by v mene Božom obetované milodarky svoje na nízudanú adresu ráčili odoslať. Nech im to Pán Boh stonásobne vynahradi. Z hlbokou úctou zostávame v Murány-Hutte (gömörská st.) 1903. 29-ho aug. V mene cirkevníkov *Pavel Pavlovský*, učiteľ.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Soznam milodarov na kostol Božského Srdca Ježišovho v Stankovänoch.

Číslo 53.

Sbierka Štefana Berekasza 70 korún; Ján Buljak z poľovačky 40 korún; osv. pán Pavel Richnavszky 40 korún; Ondrej Letko 40 korún; zo zvyšky drv Buljak 10 korún; Ján Kútnik 10 korún; Ján Buljak r. 40 korún; Anna Bukna 5 korún; kopáčky v Priekope 6 kor. 80 hal.

Po 4 koruny obetovali: Potkan Budaváry, Jozef Štúr Koník, Helena Hromada, Juraj Tatar a Zuzanna, Ján Tatar ml.; po 2 koruny: Jozef Mišík ml., Anna Matula, Erzika Pongrácz, Ján Vlossák, Ondrej Brveník, N. N., Ján Smolar, Mariška Boldrinyi, N. N., Anna Hello r. Kiseľ, Ján Haklík, N. N.; po 1 korune; Jozef Burgan, Matej Krákorník, Jozef Mišík; Ján Brnčal 1 korunu 40 halierov; Redakcia «Kresťana» 3 koruny; Ján Hrkút a Ondrej Poljak 3 koruny 33 halierov; Maria Urban Omasta 2 koruny. — Spolu: 6749 korún 59 halierov.

Božské Srdce Ježišovo, daj aby sme Ťa vždy viac a viac milovali!

Dochovávanie oviec.

(Dokončenie.)

Kupci veľmi hľadajú na to, ako je vlna strihaná, preto treba ju v celkosti sobrať a nie sem a tam po kuse, lebo jakosť vlny, len v kuse môžeme určiť. Sostrihanú vlnu sortujeme dľa fajnosti, a len potom viažeme do uzlov alebo do vriec. Môžeme ju držať na suchom mieste, kým nepride kupec. Vrstvovanie (sortírovanie) vlny nie je ľahká úloha, hlavná vec aby jednako fajnová spolu prišla. Menej fajnovú netreba sortírovať. Fajnosť vlny súdajú po shyboch, ktoré sú na vlákne. Čím je fajnejšia, tým má viac shybov v istej dĺžke. Na meranie shybov máme nástroje. Sú to kovové plošky na jednom kraji zúbkovité. Šírka mezierok je rozdielna. Na ploškách sú litery a číslice, ktoré znamenajú fajnosť. Pri meraní vezmeme jedno pásmo, a hľadáme, že do ktorého rezíka sa hodí aj s hybami, číslo a litera ukáže fajnosť.

Fajnosti sú nasledujúce:

Super-super elekta (S. s. E.) na 1 cm. 13 alebo viac shybov.

Super elekta (S. E.) na 1 cm. 11—12 alebo viac shybov.

I. Elekta (E. 1.) na 1 cm. 10—11 alebo viac shybov.

II. Elekta (E. 2.) na 1 cm. 9—10 alebo viac shybov.

I. Príma (P. 1.) na 1 cm. 8—9 alebo viac shybov.

II. Príma (P. 2.) na 1 cm. 7—8 alebo viac shybov.

Sekunda (S.) na 1 cm. 6—7 alebo viac shybov.

Tercia (T.) na 1 cm. 5—6 alebo viac shybov.

Kvarta (K.) na 1 cm. 4—5 alebo viac shybov.

Najfajnejšia je teda super-super elekta, a najpodlejšia: kvarta.

Čo sa týče váhy, (t. j. že jedna ovca kolko dá vlny) to závisí od veľa okolností. Čím väčšie je telo, čím širšia

je koža a čím viac má fajných záhybov, čím hustejšie sú zarastené jednotlivé čiastky tela, čím je dlhšia vlna: tým je ľahšia sostrihaná bunda. Netreba zabudnúť, že čím je vlna fajnejšia, tým je ľahšia. Na pr. elekta a príma leďví váži $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ kila, kdežto sekunda, tercia a kvarta vážiť môže 2— $2\frac{1}{2}$ kila. (Rozumeť treba jednu bundu.) Bunda merinky váži 3—4 kila.

Vlnu rozličným spôsobom môžeme predať, takto na pr. na verejnom trhu. Takéto na mnohých miestach vydržávajú po krajine. Prirodzená vec, že hospodár vtedy predá dobre, keď je veľa kupcov, a týto nadhadzujú jeden na druhého. Predáme vlnu doma neistým kupcom t. j. takým, ktorí vyhľadajú nás; a predáme stálym kupcom, s ktorými kontrakt sme uzavreli. Takýmto najlepšie predáme. Sú istý, poznáme ich, dobre, zaplatia a dajú nám závdavok.

Ovcu z toho cieľu krmíme, aby veľa pokrmu za krátky čas obrátila na mäso. Na to je osobitná fajta oviec najšúcejšia. Kto má zbytočnej krmie, ten nie len svoje mladé a vymuštrované ovce vykrmí, ale aj k tomuto cieľu kúpené a síce: lebo na bujnej pašienke, lebo v maštali, alebo spojené na oboch miestach. Kto na maštali krmí, ten denne najmenej štyri rázi musí krmíť a najprihodnejšie je strihané ovce chytiť na to, lebo této sa prv a lepšie vykrmia. Pri dobrom držaní za 10—12 týždňov. Od 100 kilov krmie pribudne na ovcu 7—9 kilov. Staré ovce nehľadajú veľmi kupci hoc sú ony bársakej dobrej fajty, a hospodár len preto ich krmí, lebo ináč nemali by ceny.

Dojné ovce, aké sú u nás: racka a cigája, po odlúčení za 3—4 mesiace dávajú mlieko; každá jedna 25—100 daktorá aj viac litrov. Menší gazdovia obyčajne miesto kravy držia niekoľko oviec, ale väčší hospodári lebo osobitne, alebo spoločne držia veľké stáda. Týto najprv hľadajú na mlieko, potom na vlnu a konečne na mäso. Dojenie spojené je s pašou, a ponevác takéto mlieko nemá odbyt, (vlastne svoj rynek) z toho ohľadu hospodári na to sa usilujú, aby čím viac syra dorobyli. Obyčajne nasledovne zachodia pri tejto práci: Počiatkom jari odlúčia barancov, a této s ovcami, ktoré nemajú mlieko, vyhánajú na osobitnú pašienku. Dojné na bujnej pašienke držia pod dozorom dobrého valacha a psa. Dozorcom nad všetkým je bača, ktorí všetkému rozumie. Zariadenie mliekárne pozostáva zo salaša. V ňom je koliba, ktorá je prehranená; jedna čiastka je komora, kde držia mlieko a hotový syr, druhá je kuchyňa, kde zinčicu varia a dohotujú syr. Pri kolibe je košiar, kde sa ovce včas dojenia zdržujú. Odtiaľto žene pomocník valachov ovce — jednu po druhej — k dojeniu. Že ako varia a dohotujú zinčicu na syr, to je každému známe.

Malý hospodár málokedy dochováva plemenákov; s tým sa obyčajne väčší statkári zaoberajú. Dobrého plemenáka vychovať neni maličkosť, ale za to môže sa dať na to aj malý hospodár, ktorý rozumie sa veci. Pri veľkých stádoch práve toto donáša najviac majiteľom, lebo dokonálnych plemenákov dobre zaplatia kupci.

Ako vôbec pri hospodárstve, tak aj pri chovaní oviec

treba použiť všetky prostriedky, aby hospodár čím väčší úžitok mal z toho. Nič neslobodno nechať stratit, čo len akú takú hodnotu má, lebo stará pravda: lepší je rýchly halier, ako zriedkavá koruna.

Na krátce napísal som té najdôležitejšie veci, ktoré vedeť musí malý hospodár, aby úžitok videl z držania ovci. Prajem si, aby povšimnul dobré rady a použil ich k prospechu. Ľud náš nesmie pohrdnúť s takýmto učením, a už ráz musí uznať, že k užitočnému hospodáreniu neni dosť to máličko čo vie.

F.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreššana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jedon každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreššan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Židia, čo svetový národ.

Je jedon spolok v Berlíne, ktorý má ten cieľ, že vedie štatistiku alebo spočítanie židov. Tento spolok vydal nedávno jednu knihu pod menom «Štatistika židovská». V tejto knihe dr. Nossig na javo dáva celému svetu, že kniha táto z národného citu židovského povstala; a tak teda židia svoj národ tvoria, a to je pravda. Židia bárs sú po celom svete roztrúsení, predsa skrz jejich dobre sriadenu «allianz šikovnú spojenosť», sú medzi sebou spojení, a skrz túto spojenosť tvoria samostatný národ židovský celého sveta. A tak teda darmo by si kto myslel, že židia časom skrz miešanie manželstva, alebo civilného párenia, vzmiešajú sa medzi panujúce národy. Krv židovská je vždy jedna a premeny nezná, a keď sa stane ten pád, že vieru židovskú opustí, tá krv

židovská i v piatom pokolení sa dá zbadat. Preto dobre píše, že jejich národná bolesť vzbudila v židovstve svoje národné povedomie — a tak že sa zo sna národného prebudiac, sú sebe povedomí o tom, že oni nikdy sa nemôžu vzmiešať medzi iné národy. Takto smýšľajú tak rečení opravdiví židi a cítia všetci židi. Dr. J. M. Judt vysvetľuje, že židovstvo nie v Europe ani v posledných časoch sa vyšvihlo, ale už za časov sfahovania národov židovstvo ukázalo svoju vytrvanlivosť, svoju samostatnosť, a preto v žiadnych premenách národných účast ani nebralo.

Ďalej dokazuje, že ani típ, t. j. podobízen — podstata — židovská sa v ničom nepremenila, ale že jako od počiatku sveta, tak až po dnes vždy jednako vyzerá. Žida že môže každý poznať dľa jeho obličaja a držania; bledá tvár, úzke prsia, veľký nos, visiace uši sú dôkazom toho, že židia sa nič nemenia. K tomuto dodáva dr. Fischberg, že židia sú jeden vyvolený kmen z pomedzi národov; ktorý kmen: starosť, nešťastie, hlad, smäd, trápenie a choroby vie lepšie zniesť jako iné národy; a preto nešikovný, sprostý, darebný, korhel a márotnatník u židov zahynul. A to je pravda, lebo žid korhel, darebák, sprosták, nešikovník nenie: a to preto, že sa pridrža svojej viery a tak i svojej židovskej národnosti.

Jesto teda židovský národ svetový, ktorý sa kojí na prsiach ostatných národov; a že je národu židovského mnoho, o tom sme presvedčení. Ani jeden národ nenie tak plemenitý jako židovský; dľa najnovšieho popisu ľudu — je 10 millionov židov; a o 100 rokov bude aspoň 50 millionov, teda je to tak veľký počet, že v tých časoch bude najpevnejší národ a, pravda, i najbohatší.

V Rusku je najviac židov, asi 5 millionov — potom nasleduje naša krajina asi 3 millionmi židov, teda pomerne veľkosti krajín a ľudu — najviac židov je v uhorskej krajine. V samej Budapešti alebo jako aj hovoria Judapešti je 170 tisíc židov, už viac, jako štvrtina celého obyvateľstva budapeštianskeho.

Z príležitosti posledného ohromného ohňa «Bazára Parížskeho» viedeňské noviny «Reichpost» píšu: Židovská pachtivosť za ziskom ohromné ľudské obeti požaduje a v uhorskej krajine židia sú všemohúci, lebo všetko v rukách majú: či je to vláda, či je stoličné úradníctvo

a či okresné alebo obecné predstavenstvo; v kpectve tak jak v gazdovstve, slovom kde sa len pohneš, zbadaf musíš vplyv židovský.

Ó ty blahý národe, však ty je dobre pri týchto vplyvoch tvojho druhého národa?! *Kozák.*

BESEDNICA.

Či máme byť socialistmi?

Pekná veľká obec je Libutná pri Váhu. Tak veľký chotár má, že celá stolica vystala by z neho. Zem pätnásťnásobnú úrodu dáva. Obyvatelia nábožní, mierni a pracovití sú. Je medzi nimi dakoľko dobrých gazdov, ale väčšina chudobní roľníci, ktorým len 2—3 jutár zeme sa ušlo. Väčšia čiastka chotára pántvu prináleží; preto je v dedine mnoho sluhov a robotníkov. Dakoľko ľachkomyseľných gazdov, ktorí radnej korhelovali, ako pracovali, hofiermi zostaly. Jejich majetky predtým chudobní, ale usilovní a šanobliví roľníci pokúpili.

Keď včas nedelný sídu sa pred krémou, dľa obyčaje ponosujú sa na tvrdé časy, na zľú úrodu, na vrchnosť, ktorá zdiera ich pre porcie, domrza a krivdy robí: ale pritom pracujú usilovne a trpezlivo čakajú, kedy sa zľý svet na dobrý obráti.

Takýto život je v Libutnej.

***

Leto je. Vlastne dľa kalendára jaseň by už mala byť, ale tak sa zdá, že jaseň poblúdila. Pekné jasné dni bývajú. Slniečko dosť dobre hreje.

Sobota bola, keď jeden vandrovný prišiel do dediny. Snáď ani neni vandrovný, ale cestujúci kramár. Chudej a nízkej postavy s krivým nosom a s nohami, ako levča. Na očach okuliare mal. Na chrbte akúsi truhlicu pratal, na nej batoch. Z nej vrece vyselo, v ňom bola rozličná partieka ako: hrebene, fajky, pypasáre, byče, stužky, ihly a podobné veci. Té dobre miňaju sa na dedine. V ruke harmoniku držal, a jak hral tak hral. O chvíľu ožila dedina. Muzika nie len mladých ale aj dospelých vyvábila. Času dosť, a potom taký hudobník málo kedy poblúdi do dediny. Keď už mnoho zvedavých videl kolo seba, prestal hrať a počal vykrykovať: «Starý, mladý kupujte, haliere mi dávajte. Kto si kúpi bude mať, skúpi nech nechá tak.» Znovu zahrál. Ludom páčil sa veselý vandrovný. Chutne smiali sa, najmä keď popravil okuliare na krivom nose, a zvrтал sa na vše strany.

— Čo predávate, pýtal sa Jano Chriateľ z brány.

— Ja všetko predávam. Zlato, striebro, šťastie a bohatstvo.

— Ba kieho helementa, ozve sa Štefan Šupka. Poďte dnu.

Vandrovný pozrel na dom pri ktorom Šupka stál. Veru len chatrný domček bol.

— No a sem by ste nešli, pýta sa Peter Živora z druhej strany. Musel byť dobrým gazdom, lebo mal nový dom pod škrýdlou.

— Ja nemám pánsky tovar, odpovedal muzikant, a šiel za Šupkom, bez toho, žeby bol kukol na Živoru.

— Zdochni ty krivonos, zabručal namrzený Živora. Opozáž sa moje dvere otváraf, ukážem ty kade ľahšie!

No, tomu márne sa vyhrážal. Ten šiel k chudobnému Šupkovi. Tam otvoril truhlicu, vyprázdnil batoch a vrece, a ponúkal podlý tovar svoj. Ale zato tak veľa pýtal, že ľud nijak nebral sa utížiť mu dačo. Jeden hrebeň, ktorý Mrzeje Betke veľmi páčil sa, tak vysoko cenil, že tá od ľaku vykrikla.

— Že je drahý ten hrebeň, pýta sa vandrovný.

— Kde by sme vzali toľko peňazí, poznamenal Betkyn otec.

— Nemáte toľko peňazí, pýta sa s počudovaním podomník? Čo vy nepracujete a nezarábate?

— Pracujeme až veľa, len že čo je to hodno, keď je výrobok malý, poznamenal Štefan Šupka.

— No a vaše dobré zeme snáď nedávajú úrodu? Ja by z takých zemý zbohatnul, kdežto vám na mizerný hrebeň nečiaha?

— Áno, keby mal 50—60 jutár aj ja by mal plný pugilár (tobolku), poznamenal Jano Chriateľ s úsmevom.

— Nuž a čo? ... pýta sa ďalej, pričom falošne žmurkal.

— Nuž to, odpovedá Šupka, že u nás sediaci málo zeme majú, väčšina chotára pántvu prináleží.

— Hm, hm, — krútil hlavou podomník. Ako je to možno, že vy pracujete, mozolíte, krvopotne namáhate sa, a predsa chosen nie je váš, ale pánov, ktorý nič nerobí, len jje, pije a zabáva sa.

Daktorí z prítomných s počudovaním hľadeli jeden na druhého, ale odpovedať nik nevedel, lebo podobné reči nikdy nepočuli. Po dlhom mlčani Jano Chriateľ opovázil sa prehovorit:

— To je tak, že zem pánova je, a ten nie je prinútený pracovať, lebo všetkého má do sytosti.

— Keby ja toľko mal, ani ja by sa netrápil, ozval sa Mišo Sekera.

Zdalo sa, že vandrovný nedbal, že tovar nemíňa sa, lebo truhlicu zavrel, vrece a batoch zaviazal, potom však oprúc sa o ľakeť, počal živý rozhovor.

— Vy hovoríte, že zeme zväčša pántvu patria. Ja tak viem, že zem Bohu prináleží, lebo on ju stvoril. To som nikdy nepočul, žeby Boh ten, alebo onen kus zeme dal bol voľakomu.

Priatelja moji! zem je obecná vlastnosť. Ona je každého. To je nie po pravde, ako to u nás zaviedly. Chudobný pracuje a pritom biedu tre, kdežto bohatý postáva a predsa všetkého má do sytosti.

— Čo že počneme, keď to tak musí byť, poznameňal Štefan Šupka.

— Pravda, že je tak a nie inak — pokračoval mu-

zikant — keď vy takí ste, ako ovce. Robia s vami, čo len chcú. Keby ste chceli, ináč by bolo. Hľa inde aká premena sa stala, lebo chudobný ľud postavil sa na nohy a pomohol si.

— Ako že si pomohol, pýtal sa Mišo Sekera.

— To je veľmi dlhá hystoria. Teraz nemám času vyrozprávať ju, ale príjdite zajtra večer do krčmy, tam vám poviem ako sa to stalo. Tu máte dakolko novín a knižočíek prečítajte ich. Ale napomínam vás, kňazovi a notárovi, vôbec pánovi neukazujte ich, lebo bude po šfástí.

Nebojte sa, neukážeme ich nikomu ozval sa Šupka, ktorému muzikant po chuti bol.

— Teda zajtra večer, opakoval muzikant, zobral veci svoje a šiel ďalej. Takto pochodil všetky chudobné domky — iným bedlive vyhyboval — a hoc len dakolko halierov utržil, predsa za dva dni, ktoré v Libutnej strá-pánsky žil v krčme. Boh vie, kde vzal peniaze? . . .

***

Na druhý deň, ľud voľako nespokojne chodil hore-dole po dedine. Ktorí sa stretli, postali a šopkali jeden druhému.

— No sused, aj ty si dostal písmo?

— Dostal.

— Čo povieš nato?

— Nič neviem. Boh vie, či je to tak.

— Ja myslím, je volačo v tom socializmusi, čo by pre nás chudobných roľníkov dobré bolo.

— Aj ja tak myslím.

— Prijdeš večer do krčmy?

— Čo by horelo, aj vtedy.

Takýto rozhovor viedli medzi sebou robotníci. S dich-tivosťou čítali knižočky a noviny, a celkom nový svet ukázal sa im, v ktorom oni budú mať zeme, peniaze, vládu a všetko.

Hoc nič nezradili, predsa notár o všetkom vedel, lebo podrychtár, ktorý tiež dostal písma, od radosti všetko vylapotal pred ním. Notár poriadny človek bol, miloval ľud a s radosťou pracoval za dobrobyt obce. Ne-zdieral, neklamal a neprenasledoval ľud — ako to mnohí robia, ale spravdlive zastupoval úrad. Zato ľud ho ctil a miloval.

Keď notár prezrel písma, pokrútil hlavou a dočista bol s tým, kto je ten vandrovný muzikant. Nikto iný, ako apoštol socialistov, ktorý z toho cieľu vláči sa po dedi-nách, aby úverčivý ľud mámil, zdieral a búril oproti majetným.

— Počujte Matej Štiepka, nezradte, že viem o veci.

— Neboja sa pán notár, mlčať budem, odpovedal Matej a ufujazdil, ani čo by ho obarili.

(Pokračovanie nasleduje.)

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecenstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Buda-pešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospo-dárske a neplatí sa žiadne vstupné.

CHÝRNIK.

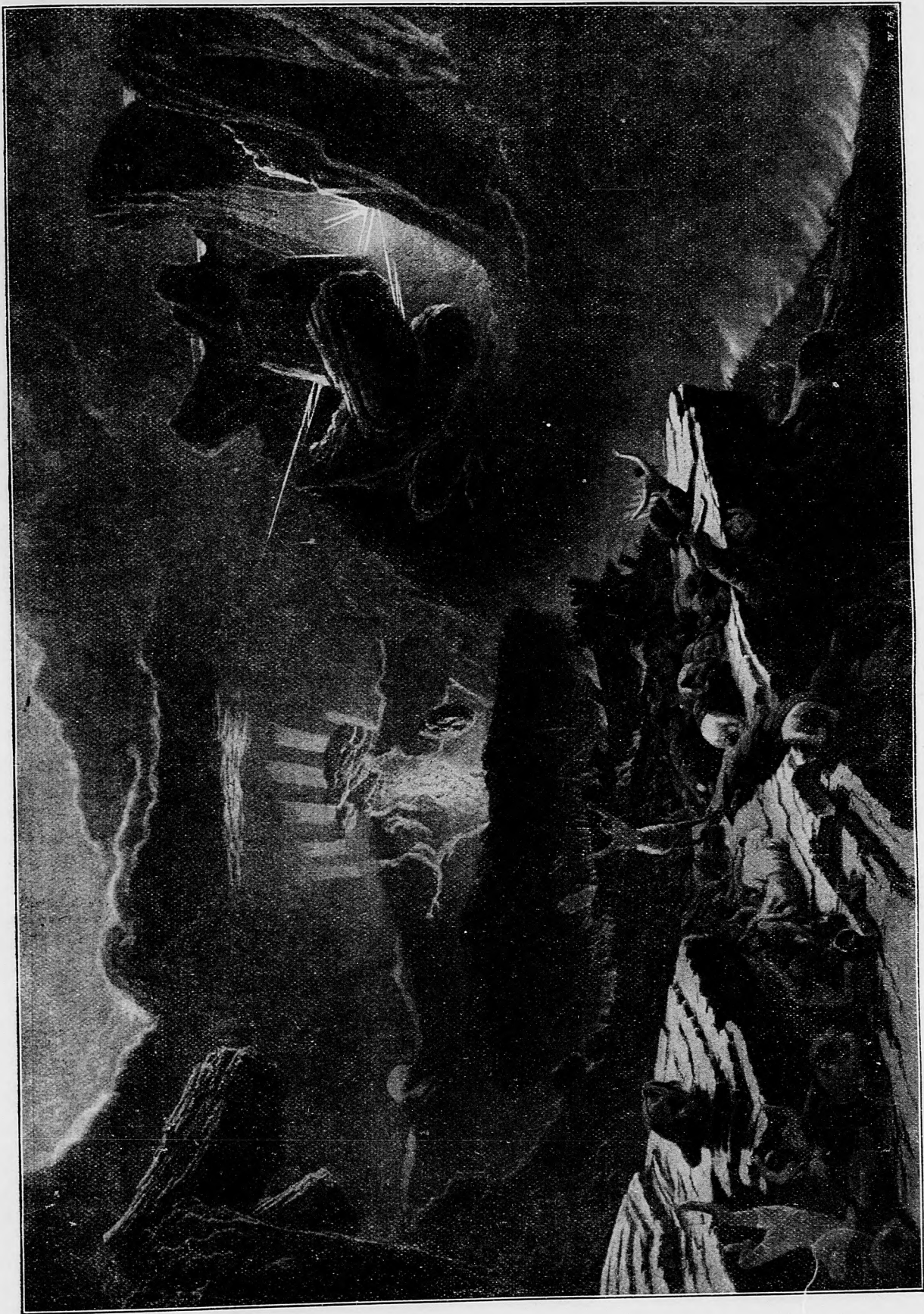
Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú pred-platok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tla-čenú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostá-vajú noviny. S týmto s jednej strany polahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým ne-právostiam jako je to, že noviny v svojom čase nedo-chádzajú.

Vydavateľstvo novín.

***

Vyznačenie od súdnej rady (jury) žilinskej vý-stavy, ako zo Žiliny sdeľujú, dostali takmer všetci vysta-vovatelia, len práve niektorí nepočetni takí nie, ktorí by si to boli v prvom rade zaslúžili. — Mimo súťaže vysta-vili: Holécy a syn, bratia Lacko, Kováč a Stodola, Jur Lacko, Cementy v Ladcoch, Peter Makovický, Turčiansky pivovar, Ganz a spol., Košicko-bohumínska dráha a ešte šesť firiem. — Čestný diplom dostali: Ed. a Ludv. Ada-micoveci, priem. škola kláštorskej präparandie, Helios úč. spol., ružomerská tkalcovňa, súkenná dielňa v Žiline, M. Kostolný z L. Sv. Mikuláša, P. Bartaky zo Žiliny, L. Schulz zo Sučian, Nitranský pivovar, P. Matušovich z Hrádku, sklenné diela v Zay-Uhrovci, P. Sochán, dielňa na náradie v T. Sv. Martine, A. Mahrer z Trenčína, Lő-vovská pila v Žiline a ešte 29 firiem a učňovských škôl. Striebornú medaillu z krajinského priem. spolku dostali: F. Gallo v Žiline, Anton Lapár z Bánoviec, Makovický, Houdek a spol. (drevolátka) a bratia Koráňovci v Ružom-berku, K. Buček a Jozef Nemák v Trenčine, Ján Zsabay a V. Plch v Žiline, Mayerberg v Trnave, J. Szaláth v B. Bystrici, Plonka, Siráň a Vároš v T. Sv. Martine, L. Ja-niček v Žiline, P. Ruttkay v B. Bystrici, Cementové diela v L.-Lúčke, A. Kalužay v Rajci, J. Zmeškal v Nedeciach, P. Mačuha v L. Sv. Mikuláši, Al. Griger v Pribovcach, J. Uhlárik v Rajci a ešte 39 iných. — Bronzové medaille krajinsk. priem. spolku dostali: J. Breščánsky v Rajci, J. Folkmann, J. Heinrich, Ant. Kianička v Žiline, M. Mlá-denek v Rajci, Al. Novák v Žiline, Ferd. Pekara v Rajci, F. Pandula a J. Fraštický v Žiline, Gustáv Šimko v T. Sv. Martine, J. Chládecký a P. Ranko v Trenčine, spolok horno-oravských plátenkárov, F. Kianička v Žiline, A. Škvarenina, P. Krajčovič a J. Jánošík v Bánovcach, Kro-neraff a Jesenský v L. Sv. Mikuláši, Salva a Herle v Ru-žomberku, M. Reková, Ž. Adamica v Žiline, G. Šimko v T. Sv. Martine, Hudec, Adamus a Bohuš v Bánovcach, G. Alexy v L. Sv. Mikuláši, A. Fridrichovský v Žiline, J. Rolko a J. Olejčík z T. Sv. Martina a mnohí iní. — Vý-stavkové medaille dostali medzi mnohými J. Janček z Ru-

Koniec sveta.

žomberku, J. Janáč v Bánovciach, J. Olejník v Ružomberku, J. Jančík z Bánoviec, P. Rolko z T. Sv. Martina, F. Freyštacký v Žiline, A. Košťál z N. Mesta nad V., M. Marček z Mošoviec, S. Rurovec z Kláštora, Prísudovci zo Žiliny, Jozef Jesenský z T. Sv. Martina, Jozef Holánik-Bakal Dlhépole, Štefan Očko Kam. Poruba, C. Peško, František Brabeneč a Ján Mrazovský v Žiline, Ján Slávik vo Vrbovom, J. Ťatliak v D. Kubine, J. Čičkánik v Žiline, V. Bučenec a spol. Myjava, J. Matula v T. Sv. Martine, M. Vozári v L. Sv. Mikuláši, K. Podivinský a Jul. Augustíny v Žiline, Jozef Kianička z T. Sv. Martina, J. Vančík, J. Szalay, F. Chládecký a Št. Surovec v Žiline atď.

Púť k prebl. P. Márii do Šaštína. V nedeľu dňa 20. septembra pohne sa púť do Šaštína, ktorej vodcom bude veľk. a dôst. pán dr. Ignác Halmos. opát-kanonik so spolupôsobením prev. pánov dr. Ottokara Prohászka, spiritala v arcibiskupskom semeništi v Ostrihome a P. Paula Camelli S. J., P. Engelberta Turkovics, guardianu PP. Františkánov. Na púti tejto sa každý zúčastniť môže. Program: Dňa 19. septembra večer o 7-mej hodine krátka pobožnosť putujúcich u PP. Františkánov. Dňa 20. septembra o pol 4. h. ráno sv. omša u PP. Františkánov, modlitba cestujúcich a odchod ku železničnej stanici. O pol 5. hod. ráno pohne sa vlak z Trnavy do Šaštína. O 8. h. príchod na šaštínskej stanici a cesta do pútneho chrámu. O pol 9. hod. maďarská kázeň prev. dr. Ottokara Prohászka; sv. omša s nemeckou kázňou prev. P. Camelli S. J. O 10. hod. slovenská kázeň prev. P. Engelberta Turkovics, Ord. sv. Františka; farská omša spievaná. O 12. hod. obed v udaných hostincoch. O 4. hod. popoludní požehnanie; odchod na železničnú stanicu. O 5. hod. pohnutie sa na železničnom vlaku do Trnavy. O 7. hod. večer príchod do Trnavy; slávnostné privítanie pútnikov skrze osv. a dôst. pána Pavla Jedličku, námestníka arcibiskupského; vŕah do františkánskeho chrámu, požehnanie a «Tedeum». — Cena cestovných lístkov (kariet) z Trnavy do Šaštína a nazpät je nasledovná: II. trieda 6 kor. 20 hal., III. trieda 4 kor. 20 hal. Ktorí chcú účasť brať na tejto púti, musia si cestovné lístky už vopred, najneskoršie do 18. septembra, zaopatriť v Trnave u nasledujúcich pánov: Jozefa Fiebiga, papierokupca (Nagy Lajos-u.), Huga Martinyho, blanára (Ferencz József-tér) a Antona Puchardta, hodinára (Horno-hrubá ulica).

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým

zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti, ktorého cieľ a podmienky medzi našimi dnešnými oznamami možno čítať.

Socialistická vzbura vo V. Várade. Policia veľkóváradská zakázala socialistom vydržiať shromaždenie, lebo že by bolo neskoro večerom. Socialisti napriek zákazu shromaždili sa, chodili ulicami so spevom, i srieli z revolverov a vybíjali obloky. Attaky polície odbili kamením, polícia dokázala sa nedostatočnou, malomocnou. Potom vybili obloky nového mestského domu a hotelov «K Orlovi» a «U pánov»; nato okolo 11. hodiny, rebus quasi bene gestis, rozišli sa po odspievaní «Marsellaisy». Je pozoruhodné, že vojsko nezavolali na pomoc. Stalo sa to vraj z ohľadov na zadržaných do ďalšej služby.

Škandál v synagoge v Balaš-Darmotách. zapríčinila «maďarská strana», ktorá pozvala svojho osobitného kazateľa. V sobotu chcel držať svoju úvodnú kázeň v reči maďarskej, nemecká strana (orthodox) nechcela toho dopustiť, nasledovali veľké škrekry v synagoge, zjavili sa žandári pred vchodom synagogy, na pohľad žandárov nasledovalo utíšenie a kázeň maďarská. Orthodoxy sa vzdialili.

Smrť následkom politisovania. Vyslanec A. Molnár účtoval svojim voličom v Sékeľhide, Štefan Tompó neprestajne skákal mu do reči. Jeden zo žandárov, vyslaných na udržovanie poriadku, upozorňoval Tompu, konečne ho chcel preč odviešť. Roľník Štefan Kaposi posmeľoval Tompu, aby sa nebál, aby sa nedal, a Tompó skutočne protivil sa odvedeniu, Kaposi priskočil Tompovi na pomoc, chcel totiž odzbrojiť žandára, ale tento predbehol ho a vrazil mu bodák do tela. Kaposi umrel o nedlho na mieste.

Lynčovanie. Tulák Ján Fehér a jeho kamarát vlamovali sa do farského bytu v Sőregu. Ludia spozorovali ich, ozbrojili sa motykami a rýľmi a strašne doráňali Fehéra. Boli by ho zahlušili nech ho žandári nevytrhnú z rúk rozlúteného ľudu. Ale Fehér je tak strašne doráňaný, že niet nádeje vyliečiť ho. Jeho kamarátovi podarilo sa uskočiť.

Pozor na lampy. Sedemnásťročná dcéra čiklovského hospodára Jána Kaňoja zhasiňala lampu; chcela ju zafúknuť, ale petrolej vybuchol a plamene zasiahly devu

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bärskedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Kým došla pomoc, bola tak popálená, že po strašných bôloch umrela na rany. — Upustite od zlovyku zafukovať petrolejové lampy!

Prvá obeť obštrukcie. Z Budejovic zdelujú: Ráno poslali z kasárne pešiaka vojaka Antona Plička pre vodu. Keď Plička došiel blízko studne, hodil krčiazok o zem pred nohy poddôstojníka, zvolal: «Nebudem ďalej slúžiť!» a hneď sa dal aj v nohy. Strážny vojak tri razy volal naň, aby zastal, ale Plička utekal a chystal sa preskočiť ohradu kasárne. Strážny vojak dľa predpisu strelil práve vtedy na neho. Plička guľkou trafený klesol a vypustil ducha na mieste.

Čuma v Marseille. Vo fabrike v Bois de Luzu v Marseille konštatovali 8 prípadov onemocnenia na čumu. Piaty z onemocnených umrel, troch opatrujú. Nákazu doviezla loď z Levanty. Dľa najnovšej zprávy nemoc sa šíri. Konštatovali už 27 prípadov tej strašnej choroby. V meste povstal opravdový poplach. — Aj z Číny oznamujú čumu. Vypukla v Niučvangu.

Zmŕtvýchvstanie Mohameda proroka oznamujú z Mediny. Prorok Mohamed vstal vraj z hrobu a volal: «Allah, zachráň svoj národ!» — Zpráva pripisuje sa fanatikom mohamedánskym, ktorí chcú prinútiť tureckú vládu k ostrej politike proti «džaurom».

Boja sa o Roosevelta. Z New-Yorku sdelujú, že na ochranu präsidenta Roosevelta museli už porobiť náležité prostriedky. Kto budúce chce hovoriť s ním, musí mať písomné prihlásenie, musí udať príčinu audiencie a potom musí sa vykázať pozvánkou na audienciu.

K požiaru v Žarnovici sdelujú, že zhorelo 70 domov, ale miestnosti lesného úradu a obchodného úverného ústavu podarilo sa zachrániť. Požiar podložila istá stará žena na 5 miestach z pomsty, že ju boli pokutovali pre krádež husí.

Voľba notára. Dňa 10. septembra vyvolili si za notára gombáškého Antona Huszka, ktorý obdržal 26 jeho protikandidát 21 vótov. 5 vótami je víťazstvo vydobité. Priebeh voľby neskôršie uverejnený bude. Mnohé veci prídu do verejnosti, ktoré zlé svetlo hádžu na pomery Liptova.

Umelecká výstavka obrazov v Žiline návštevníkov mala asi 1300. Obrazov predalo sa 19 v cene asi 2400 korún. Výstavka mala tedy pomerne i hmotne priaznivý úspech.

Zase dobrí vtáci. Mesto Lublovo vo Spiši sa len pred troma rokmi premenilo z veľkej obce na mesto so sriadeným magistrátom, ale smetí tam už toľko, že, aj hľa, už bolo treba vymetať. Hlavný účtovník od finančnej direkcie začal prehliadať mestské účty a našiel 49 takých pádov, že za každý patrí hrubá disciplinárka. Manipulácia obecného majetku bola veľmi temná. Mešťanosta Bogyányi a slavná mestská rada má disciplinárku už na krkoch. Bogyányi sice chcel trestu umknúť zadakovaním z úradu, ale zavrznul a musí zodpovedať.

Ovocia v Marmarošskej, ako odtiaľ sdelujú, je tohoto roku tak hojne, ako už dávno nebolo. Hospodári, ktorí ináč 6—800 korún prijali za ovocie, prijmu teraz

i 1500—2000 korún. Všetky prijmy v Marmarošskej za ovocie obnášajú už teraz vyšie 1 miliona korún.

Oheň. V obci Kolbach vo Spiši nedávno zúril veľký požiar, zhorelo 22 domov aj jedno päťročné dievča sa spálilo. Veľká je teraz tam bieda, mnohým len tie šaty zostali, ktoré na sebe mali. Ten oheň zapríčinili deti, ktoré sa pri jednej maštali so zápalkami bavili. — Teda pozor na deti!

***

Krajinská púť do Ríma a do Svätej zeme. Odchod dňa 22. októbra roku 1903 večer o 8. hodine. Pútnikov do Svätej zeme, s povolením najvyššieho ostrihomského ordinariatu, vedie: velebný pán Michal Kada, farár vo Svätom Ondreji (Pest megye). — *Smer cesty:* Budapest—Fiume—Loretto—Rím—Neapol—Alexandria—Kairo—Port-Said—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Jeruzalem—Jaffa—Alexandria—Messina—Neapol—Ancona—Fiume—Budapest. — *Ceny:* I. trieda 900 korún, II. trieda 680 korún, III. trieda 315 korún s 30-dňovým úplným zaopatrením, IV. trieda 275 korún bez zaopatrenia. — Duchovný vodca rímskych pútnikov je jedon neskôršie pomenovaný hlavný kňaz a vel. pán Béla Szirmák, farár v Bugyin-e (Pestm.). *Smer cesty:* 1. Budapest—Ancona—Loretto—Rím a tou istou cestou nazpät I. trieda 210 korún, II. trieda 165 korún, III. trieda 95 korún spolu s 5-dňovým zaopatrením, III. trieda 60 korún bez zaopatrenia. — *Smer cesty:* 2. Budapest—Fiume—Vence—Florenc—Rím a tou istou cestou nazpät I. trieda 290 korún, II. trieda 240 korún, III. trieda 155 korún so 7-dňovým prvotriednym zaopatrením. — S každým inším vysvetlením a podrobným programom vďačne posluži *Uhorská Cestová kancelária* (Magyar Utazási iroda), Budapest, IV., Zsibárus-utca 1. Pre odchod pútnikov do Lurdu na deň 25. septembra sa možno hlásiť do 21. tohoto mesiaca pri úplnom zaslaní obnosu u hlavného riaditeľa pána Jána Beszedits, Budapest, VIII., Práter-utca 65.

Oznam.

Náš vremlilovaný velebný pán páter *Zaosek*, ja-kožto veľký dobrodinec chudoby, svoje diela «**Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

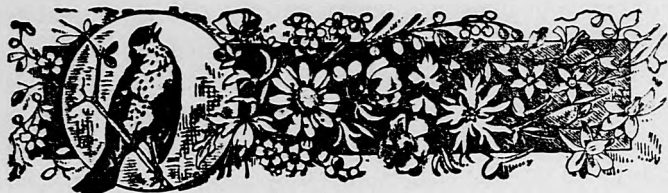
Úctive tedy prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučno-zábavných knižočíek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu milodarov pohli. — Kto má dobré srdco a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krestane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, koľko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo*».

Láskavé prihlasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincov sa modliť budem.

V Lutišiach, dňa 31. aug. 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.)

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben*, farár.

DOPISY.

D. Tuzla.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krešťane».

Chcem tu ešte niečo prehovoríť o našich podomových kupcoch.

O našich podomových obchodníkoch nič menej sa nemôže povedať, jako o tamtých nerozvažitých furmanoch, ktorí furmanili síce, ale obyčajne aj veľmi chytró dofurmanili.

Za našej doby som tiež pozoroval, že sa mohlo podaktorým privolať: Sused, či ste pri povedomí, či snád nevidíte, čo sa vám na zadných kolesách robí? Tak veru chytró dofurmaníte, ponevác vám zadné kolesá pospadávajú! Čo sa mu vskutku aj stalo. — Tak podobne pochodí aj druhý s jeho zájačím rozumom, ktorý vezúc ťažkú fúru dolu vrchom, mal zahamované, lenže na rovine zabudnul odhamovať, takže sa preto nemohol ďalej s miesta pohnuť. Až keď sa mu privola: človeče Boží, veď ste snád len nie mrtvý, dívajte sa, veď ste si zabudnul koleso odhamovať, tak sa spamätá a vidí prečo sa nemôže s miesta pohnuť. — Tam zas tretí sa vlečie pomalý ako slimák o troch kolesách, majúc drúkom podváženú osu. Nuž prečo že sú títo furmani v takejto hanbe a trápení, či snád pre nejaké nešťastie? Oj nie! Ale pre ich nerozvažitosť a nerozumnosť, spoliehajúc sa sami na seba, namiesto aby zavčasu hľadali radu a pomoc u rozumnejších ľudí.

Týmto furmanom podobní sú aj mnohí z našich podomových kupcov, ktorí už dlhé a dlhé a dlhé roky obchodujú, bez toho, aby videl som u nich nejaké napredovanie. Nie! Prečo? No, na túto otázku urobím si ponajprv tú poznámku, že sú nenie v tom tak odborne znalí ako by mali byť. Ačpráve oni dosť hľadajú na tie zadné kolesá; ale čo, keď nevedia tomu pochopiť, že prečo navždy len tak ostanú sa im krútiť na jednom mieste, ako čo by to šlo po nejakej železnej koľaji, alebo po ľade.

Teda že sú nenie znalí, totiž spôsobilí, ku tomu odboru, ktorému venovali sa za svo ich mladých časov až po hrob svojho skonania?!

Istotne z pomedzi tých, ktorí budú výš napísané riadky čítať, pozastavia sa nad tým na tak dlhý čas, že napokon v tom pozastavení skrsne v nich tá smutná myšlienka, ktorá bude sama napomínať ich k tomu, aby pozorne zúmali samých seba, že veď sme slobodomyselní predsa aj my, nielen páni, prečo by teda nedovolili sme si k tomu času. Áno, tak by to asi aj malo byť! Len

že tu je zas tá zlá vlastnosť prirodzenosti našich podomových obchodníkov, že oni radšej odhodia také knihy, alebo noviny, ktoré týkajú sa ich, lebo píšu pravdu, alebo jednoducho začnú špintať na toho, ktorý tak píše, že im až na tú žilu natrafi, ako lekár nemocnému na nevnutornú nemoc, ako by mali to predsa neponechať, lež čím diaľ tým lepšie to zkusovať. Lebo však dosť sa nanariekame, že máme zlé časy, že sa nám zle vodí vo svete, že nestačíme z toho mizerného zárobku ani len tú našu rodinu, ktorú sme nechali v domovine svojej tiež v dosť nepatrnom živorení — vyživiť. My zapomínáme na to zlaté pravidlo, že: «Chceš-li s obchodu osoh mať, musíš i sám seba umne (čo sme docieliť školou nemohli) jedon každý sám seba na zreteľ brať a z kníh, novín pre ľud vzdelávať sa.» Starí naši otcovia istotne toto porekadlo mali pred očima. Oni vedeli, že kde privedie žid, keď sa nevie s ním boríť, jedneho krešťana, obzvlášte takého podomového kupca. Oni neboli náklonní k židovským frázam, ktorými dnešná mládež idúc von z domu — myslíac, že tým polepší si — dá sa okúzliť za biedne vyhodené groše svoje.

Ešte aj dnes môžeme počuť od mnohých, že ako pracovali ruka z rukou, krv z krvou, aby len koľko-tolko mohli vydržať konkurenciu nad nepriateľom, ktorí s nimi kupčeli s handričkami a ktorý usiloval sa ich pozbaviť ešte i toho horko-ťažko zaslúženého chleba. Pravda, nám dnes ani len pomyslenia o tom, aby sme začali už raz dačo robiť v tomto ohľade, ale aspoň v druhých snahách budme — čo sveta skúsení ľudia — v okolnostach občianskych za prahom našej domoviny zostavším rodákom k pomoci s tým, žeby nevďačili sme sa tým nikdy, ktorí pohrdlivo a len tak čez plecía hľadajú na poctive vyhľadávajúcich svoj chlieb podomových chudákov, podceňujúce ich.

Každý nech hľadá svoje šťastie s pomocou Pána Boha vo vlastnom obchode, ktoré mu má byť milšie, ako neviem aké židovské, kazárske, šovinistické, liberálne frázy. A keď aj dáke nešťastie by niektorého stihlo, tým nesmie vôľu tratiť nikdy, lež odovzdajúc sa pod ochranu Božiu, trpezlivo preniesť naň príslú nehodu, lebo človek rmútiaci sa robí sám seba ničomným tak na tele, ako i na duši.

Preto rodáci moji! No-že usilovno čítajte v prázdnych vašich chvílkach, bárs to bude aj dakde pod lipou, alebo liešením naše v krešťanskom duchu písané odborné knihy a noviny, ktoré môžete si dnes za lacný groš zaopatriť, využite ich teda k vášmu zdokonáleniu, lebo dobrá a poučná kniha vám v mnohom posluží. Všimajte že si už raz toho verejného života, vynasnažujte sa napredovať za vyššími cieľami. A keď niekdy navrátite sa domov, staňte sa členami potravných a hospodárskych spolkov a hľadte sa zorganizovať už raz v jednu silnú refaz, ktorá nebola by k pretrhnutiu. Pamätajte, že pilnosť, sporivosť a poctivosť sú tie najlepšie a najvýnosnejšie kapitále nášho podomovného obchodnickeho života.

Boh poteš a zavaruj po ceste trnistej kráčajúcich mužov!!

Štefan Hlasica.

Pešťbudín.

Slovenskí katolíci pozorujte!

Z jozefovskej farnosti a «Pešťbudínskeho kat. del. Kruhu» členovia a slovenski veriaci nám sdeľujú, že dňa 4-ho októbra, totižto v nedeľu ružencovu usporiadajú veľkú, ako už v tomto roku poslednú púť, na takzvané milostné miesto «*Maria Stein*» pri Starom Budíne ku cti a chvále preblahoslavenej P. Márii Ružencovej.

K púti tejto, ako teda poslednej, pripoja sa naši slov. veriaci takmer so všetkých farností.

Na milostnom mieste bude odbavovať slávnostné služby Božie náš prevelebný pán *Edvard Sándofi*, hlavnomestský katechét a redaktor.

Poznamenávame ale hneď, že v prípade nepriaznivého počasia púť preloží sa na budúcu nedeľu, to jest na 11-ho októbra.

Ďalej nám sdeľuje mládež výšpomenutého «Kat. Kruhu», že dňa 27. septembra, to jest v nedeľu bude vydržiavať *zábavný večierok*, prípadne aj s nejakou tanečnou zábavou v miestnosti «Kruhu».

Chceme ale hneď upozorniť aj tých pánov ako i paničky, na ktorých obraciame už dávnejšie zreteľ, že chcú rušiť spoločný mier a poriadok tak počas púti, ako i v spomenutom «Kruhu», nech radšej ostanú doma, ako by mali prekážku druhým robiť, lebo jestli sa to ešte druhý krát stane, uverejníme ich mená.

Vincent Jonec,
spevár.

Milan Paulíny,
t. č. tajomník.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Viac občanov. Jestli tí páni sľubovali vám tie veci, to musíte napísať a dobre bude, keď to aspoň dvoma svedkami podpíšete, vtedy voľba môže sa zrušiť; ináč nie.

Úd školského úradu. Či sa nám hodí, to ukáže výsledok vašej voľby.

K. P. v L. Najprv nám to udajte ako sa to stalo. Odpíšeme.

Do Spiša. Veru by bol čas, aby ste sa už ráz dožili mohli takých mužov. Lebo, ako vidíte, ste tam veľmo opustení, tak v Šáriši, ako aj vo Spiši. Ľud ten nepozná žiadnej smelosti, opustený je než tá sýkorka v zime na suchom konári. O mluvnici uchádzajte sa u knihkupca Jozefa Gašparik v T. Sv. Martine.

Vp. Fr. Klein. Za správy vyslovujeme srdečnú vďaku.

Tomáš Hodas, gazda. Zásielku obdržali sme. Uverejníme v októbrovom čísle. Ostatné pošleme koncom tohto mesiaca. Boh Vám pomáha!

Občan. Len tak na slepo strieľať na zajacov nemôžeme. Udajte nám príčiny. Nemiestné a mravné urážajúce výrazy, aké ste napísal, nemožno uverejniť. Ačkoľvek môžete to vedieť, že čo sa dá povedať v súkromnom živote, to nesmie prísť do verejnosti.

F. V. 2437. 1. Odporúčame Vám, aby ste si volili človeka poctivého a reči vašej materinskej znalého. Toľko keď ho platíte, máte právo aj žiadať. Teda nedať sa omámiť!! 2. Len netraťte chuť. Ani jedon spolok sa nezaložil bez takýchto ťažkostí. Mnoho si o tom môžete vyprávať. Až sa to ženám rozleží v hlave, potom privolia vám aj ony. 3. Keď obdržíme, odpíšeme Vám. Srdečný pozdrav!

K. P. J. St. 1. V tej forme nemožno. Viac listovne. Zdravstevujte. 2. Na to odpovíme budúce, keď budeme mať viac miesta. Len malú trepezlivosť!

Joh. Turtchany & Cie Joz. Stelik. Ponevác ste neudali nám správnu adresu, došlo zpäť. Pošleme. Srdečný rodácky pozdrav «Na zdar!»

Andrej Viczen, Schwarenstadt. Dopisnicu obdržali sme, ale nevieme nič vám na ňu odpovedať, ponevác nerozumenie Vašej náповedi (dotdzu).

Georg Stefan Braiwille Pa. P. O. B. 687. ijudjana Co. Čo v najkratšom čase vybavíme všetko. Áno, došlo zpäť. Zdravstevujte!

Ján Michalec, dolní «Apollo Wien.» 1. Za oznamy redakcia zodpovednosť neberie. 2. Nevieme. 3. Obdržali sme. 4. Na také veci sú druhé ústavy. Boh Vám pomáha!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 7:35—7:85, peštianska K. 7:15—7:75, belehradská K. 7:35—7:80, banátska (76 kilogramová) K. 7:30—7:70. — *Raž:* K. 6:00—6:20. — *Jačmeň* na kím K. 5:40—5:70. — *Ovos:* prvotriedny 5:50—5:65, druhotriedny 5:40—5:50. — *Kukurica:* K. 6:10—6:25. — *Repica:* K. 10:00—10:50. — *Prosó:* K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13:40	12:90	12:50	12:00	11:70	11:40	10:80
		č.	7	7½	8		
		K.	9:60	8:00	6:20		

Otruby: K. 4:10, hrubé K. 4:20.

Ďatelinové semä: lucerna K. 55:00 do 60:00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3:60—3:80, žlté K. 4:00—5:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 9:75—10:50, tmavý K. 7:20—7:85, drobný K. 11:00—11:50, tarkavý K. ———.

Hrach: K. 11:—12:00. — *Šošovica* veľká čistá K. 10:00—12:00. — *Konopné semä:* K. 9:00—9:50. — *Eanové semä:* prima K. 12:90—13:00. — *Rasca:* K. 29:00—30:00. — *Mak:* sivý K. 25:00—26:00, modrý K. 26:00—27:00. — *Eadník:* K. 7:00 do 7:50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 87:00—88:00, kockový K. 89:00—90:00, kandis tiely K. 87:00, žltý K. 86:90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Špiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147:00 do 148:00. Denaturalisovaný, k prľemyselnými účelom jeden barill 35:50—36:00.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41.50 prima ruskô (***) K. 32.50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15.75—17.00, slavovský (1903) K. 16.00—16.50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14.50 do 15.00, srbské (80—85 kus.) K. 15.50—16.00.

Sviňská masť: budapeštianska K. 70.00 do 70.50.

Slanina: vidiecka K. ————, mestská 3 kusová K. 60.00—60.50 za 50 klgr.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

A nyitrai politikai bűnper. Politikai tanulmány. Szerkesztette dr. *Markovics Gyula*, gyakorló orvos Vágújhelyen. Ára 2 korona. Kapható a szerzőnél Vágújhelyen 1903. Strán 352. Toto nie je preklad známej slovenskej brošúry: «Nitrianský politický process,» ale osobitné spracovanie v maďarskom jazyku s osobitnými komentármi. Odporúčame.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin *Paulovič*. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1903.

Pod jarmom. Román zo života bulharského v predvečer oslobodenia. Od Ivana *Vazova*. V troch častiach. So schválením pôvodcovým preložil S. J. *Zachej*. Turčiansky Sv. Martin. Vydané knih-kupecko-nakladateľského spolku v T. Sv. Martine. 1902. Kramská cena 3 koruny 50 halierov.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z pobožného života, zfotografoval *Zaosek*. Vydáva redakcia «Posol Svätého Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «Posla Sv. Antona» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za

10 hal. Knižočka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženskú. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «Posol Sv. Antona», Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva ničo lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «Posol Svätého Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia «Posla Svätého Antona» obdržia túto knižočku zdarma.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. *Ludovít Gáspár*, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.).

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: *Edvard Sándorfi*, katechet a *Andrej Červjenka* učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budapešt, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 hal.

Odpredaj majetku.

V Chtelnici (Vittencz Nyitra m.) zo slobodnej ruky predávam majetok pozostávajúci z domu hospodárskej stavby, 10 kat. jutár orácej zeme k tomu urbárske pašienky lúky a hora. Bližšie správy podá odpredavač

Michal Chrvála. ost. poš. a Vittencz, Nyitra m.

Veľmi dobrý valcový mlyn a pílu chcem odpredať, alebo čo árendi dať skrz iné obchody. Árendátor musí 1000 korún kaucie složiť.

S úctou

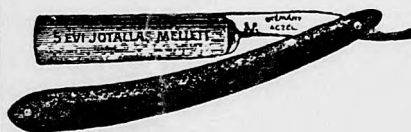
Štefan Rudinsky,
Turzovka, Trencsén megye.

S 5-ročnou zárukou! rozposielam s najlepšími diamantoveje ocel zhotovené britvy.

Objednávajúca adresa:

JOZEF SOHR

Somogy-Szill, číslo 21.

Ráčte jednu objednávku na prábu urobiť a vydarenie je isté. — Prihodné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr., 2. číslo 1 zl. 60 kr., 3. číslo 2 zl., 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov bez platenia pošty sa rozposiela. Ku každej britve jedna cenná schránka zdarma. Obrázkový cenník v každom jazyku pošlem.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahľadať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anonon. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Do úctivej pozor- nosti odporú-
sam Svätého Antona Paduanského. Nezčiselné mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybôľu, lámkam a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zvonjšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

Jozefa Hübner, lekárneň «Červeného kríža», Baja, Erzsébet királynéút 22. szám.

Najlepšie

Koše

dodáva známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Všetky slovenské knihy

dostať u **J. Gašparika** knihkupca v Turčianskom Sv. Martine (Turócz-Szent-Márton). Soznam kníh pošle sa každému zdarma.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseľuje, za čo dobre stojíme: pri lámke, lúpaníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach. migrenu, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti

Nietajni prostriedok

hlavných nemociach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti postele, siabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemociach nervov, influenze, všeobecnej siabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecenstvo, že môj apparat nemá sa držať za apparat Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej síly zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparat upotrebiť'.

Malý apparat stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparat 6 korun. Pri fažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

!Veľký krach!

V New-Yorku a v Londíne nešianali ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nütenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tohto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus ľajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nútra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni kamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepáči peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť použiť' žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st.

S. Keresztes hlavný slúžny.

Každéj hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, uspokojenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíčkoch prijímajme.

